

QUICKSCAN ECOLOGIE CONCEPT

Parkeerplaats Mariendaal

Provincie Noord-Brabant

22 JUNI 2018

Contactpersoon

JASPER OSTERTHUN
Specialist ecologie

M 06 2706 0600
E jasper.osterthun@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED EN INGREEP	6
2.1	Beschrijving plangebied	6
2.2	Ontwikkeling	6
3	WET NATUURBESCHERMING; GEBIEDSBESCHERMING	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Methodiek	8
3.3	Resultaten	8
3.4	Effecten	10
3.5	Toetsing	10
4	NATUURNETWERK NEDERLAND, WEIDEVOGELLEEFGEBIEDEN & ECOLOGISCHE VERBINDINGZONES	11
4.1	Inleiding	11
4.2	Methodiek	11
4.3	Resultaten	11
4.4	Effecten	11
4.5	Toetsing	12
4.6	Mitigerende maatregelen	12
5	WET NATUURBESCHERMING; SOORTENBESCHERMING	13
5.1	Inleiding	13
5.2	Methodiek	13
5.3	Resultaten	13
5.4	Effecten	16
5.5	Toetsing	16
5.5.1	Vogelrichtlijnsoorten	16

5.5.2	Habitatrichtlijnsoorten	17
5.5.3	Andere soorten	17
5.6	Mitigerende maatregelen	17
5.7	Soortgericht onderzoek	18
6	CONCLUSIE EN ADVIES	19
6.1	Gebiedsbescherming	19
6.2	NNN-gebied, ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebieden	19
6.3	Soortenbescherming	19
	GEHANTEERDE BRONNEN	20
	BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING	21
	BIJLAGE B BESCHERMING NATUURNETWERK NEDERLAND EN WEIDEVOGELLEEFGEBIEDEN	27
	BIJLAGE C FOTO-IMPRESSIE PLANGEBIED	33
	COLOFON	34

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De Provincie Noord-Brabant is voornemens een parkeerplaats op het terrein van Mariendaal, ter hoogte van het kruispunt van de Bosschebaan en de Tolschestraat in Velp, te realiseren. Bij dergelijke ontwikkelingen dient rekening gehouden te worden met soorten en gebieden die in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb genoemd) beschermd zijn. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met het Natuurnetwerk Nederland, weidevogelleefgebieden en ecologische verbindingzones die beschermd zijn door de Verordening Ruimte. Het is daarom noodzakelijk om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de vervolgstappen die noodzakelijk zijn om overtreding van de Wnb te voorkomen en binnen de beleidskaders van de Verordening ruimte te werken.

Het doel van deze quickscan is de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden te onderzoeken. Uit dit onderzoek wordt duidelijk of beschermde natuurwaarden (mogelijk) voorkomen en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om conflict met de Wnb en de beleidskaders van de Verordening ruimte te voorkomen.

1.2 Leeswijzer

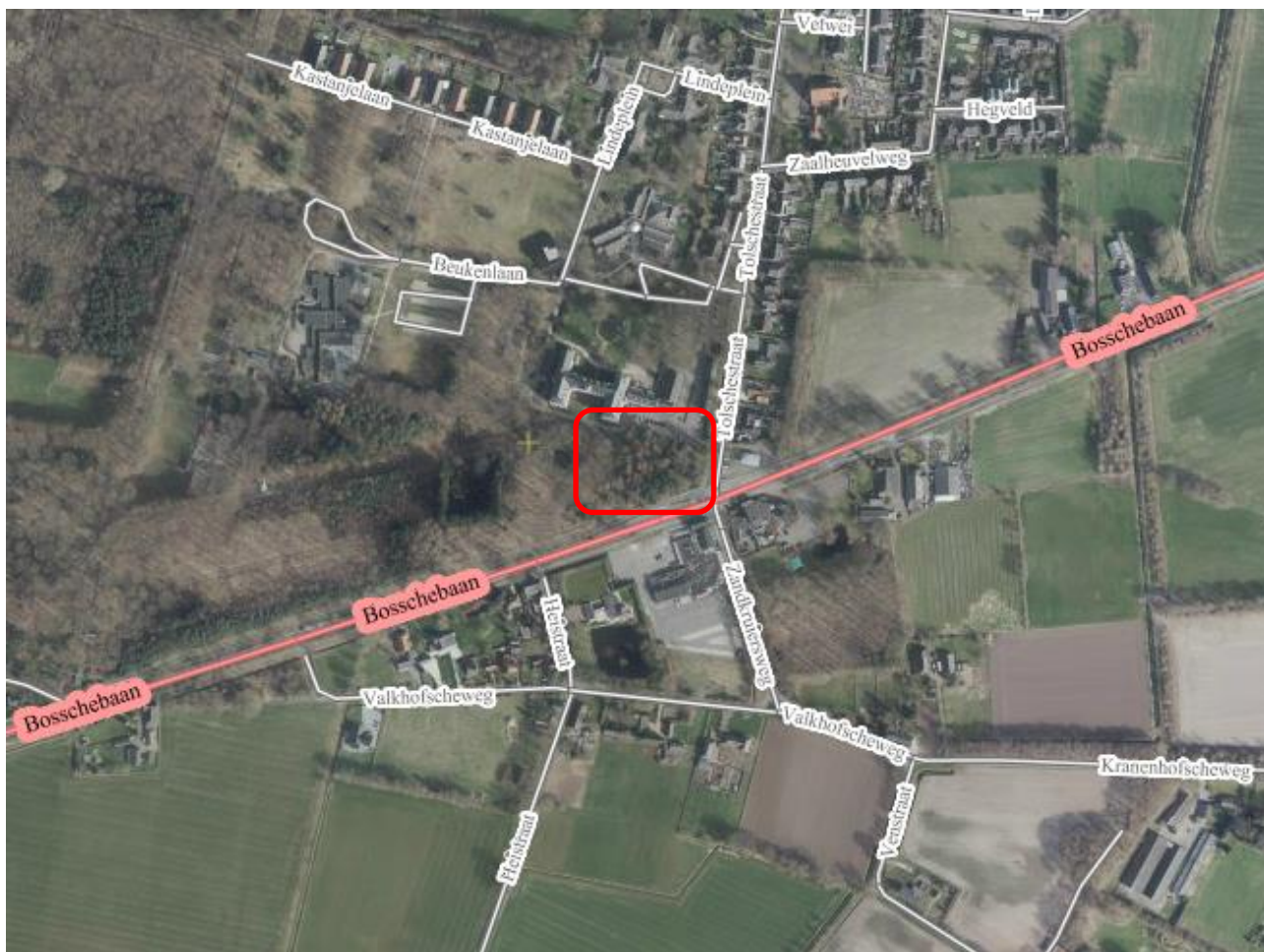
In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op het plangebied en de ontwikkeling. Vervolgens wordt in de hoofdstukken 3 en 4 de gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming behandeld. In hoofdstuk 3 wordt gekeken naar de mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied en eventuele vervolgstappen om effecten op deze gebieden te voorkomen. Hoofdstuk 4 beschrijft de mogelijke effecten op NNN-gebieden, weidevogelleefgebieden en ecologische verbindingzones en eventuele vervolgstappen om effecten op deze gebieden te voorkomen. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de (mogelijk) voorkomende (beschermde) soorten, de effecten en vervolgstappen die noodzakelijk zijn om conflicten met de Wnb te voorkomen. In hoofdstuk 6 zijn de conclusie en het advies opgenomen. Daarna zijn de gehanteerde bronnen opgenomen.

In de bijlagen zijn opgenomen het wettelijk kader Wnb (bijlage A), het wettelijk kader bescherming NNN en weidevogelleefgebieden (bijlage B), een foto-impressie van het plangebied (bijlage C).

2 PLANGEBIED EN INGREEP

2.1 Beschrijving plangebied

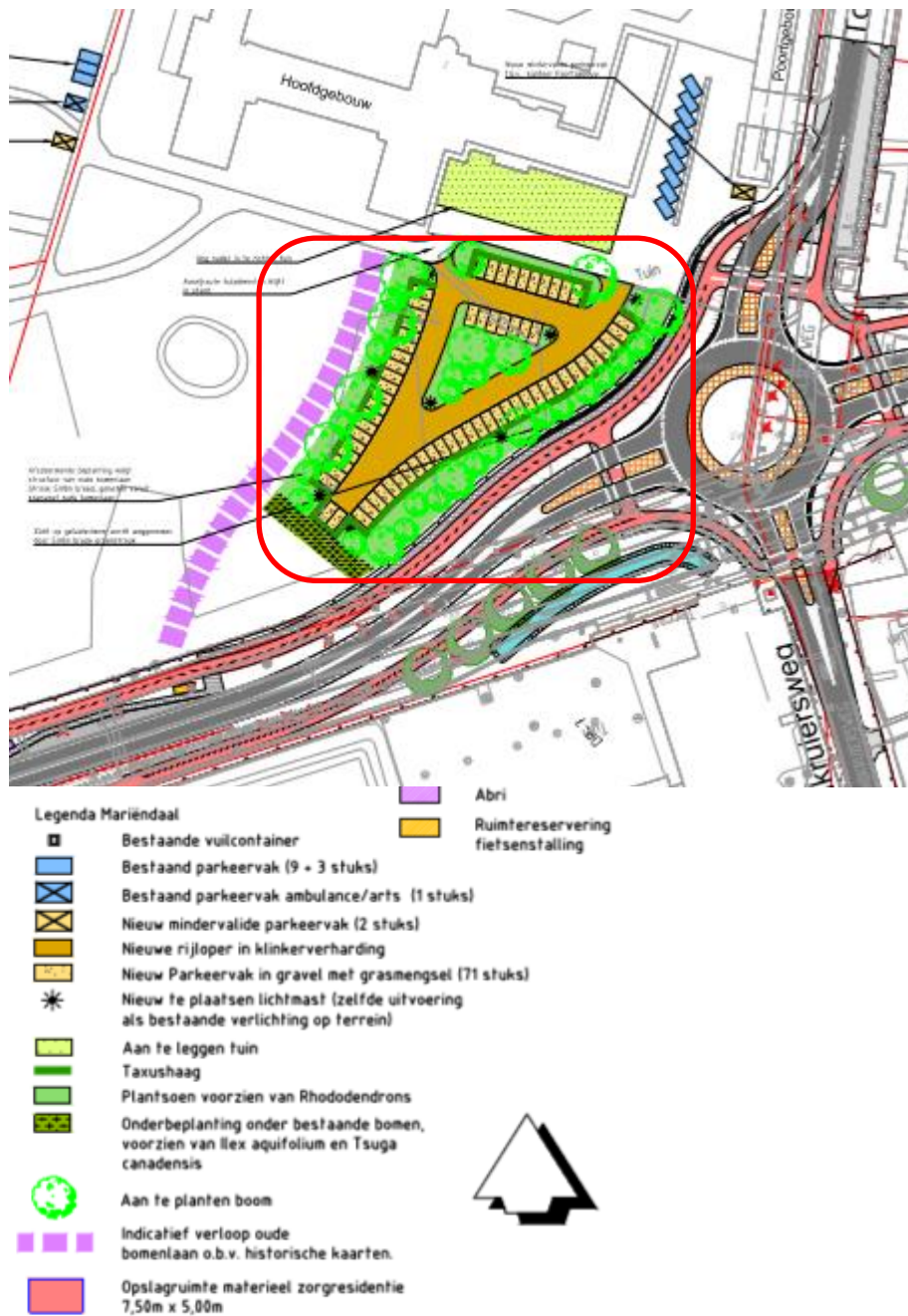
Het plangebied is gelegen ter hoogte van de Bosschebaan en de Tolschestraat in Velp (gemeente Grave, provincie Noord-Brabant), zie figuur 1. Het plangebied bestaat uitsluitend uit bos. Binnen het plangebied zijn naaldbomen en loofbomen, zoals lariks, spar (soort onbekend), beuk, esdoorn en acacia aanwezig. In de ondergroei zijn soorten aanwezig zoals braam, brandnetel, klein springzaad en verschillende soorten grassen. Ten noorden van het plangebied liggen de zorgresidentie Grave en een parkeerplaats. Het bos binnen het plangebied sluit aan op het gemengde bos ten westen van het plangebied. Ten oosten van het plangebied ligt de Tolscherstraat en ten zuiden de Bosschebaan, oftewel de rijksweg N324. In bijlage B is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Plangebied ter hoogte van de Bosschebaan en Tolschestraat te Velp rood omkadert.

2.2 Ontwikkeling

In figuur 2 is de ontwerptekening van het plangebied weergegeven. Voor de realisatie van de parkeerplaats op het terrein van Mariëndaal ter hoogte van het kruispunt van de Bosschebaan en de Tolschestraat te Velp dienen bomen gekapt te worden en de ondergroei en dood hout verwijderd te worden, waarna het plangebied bouwrijp gemaakt wordt. Vervolgens zal de parkeerplaats bestaande uit klinkerverharding en gravel met grasmengsel gerealiseerd worden. Daarnaast zal ook groen aangelegd worden. De oude bomenlaan ten westen van het plangebied blijft behouden.

Figuur 2. Plankaart; plangebied is rood omkadert.

3 WET NATUURBESCHERMING; GEBIEDSBESCHERMING

3.1 Inleiding

De Wnb maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De Wnb noemt daarbij verschillende soorten gebieden.

- Het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het samenhangende ecologische netwerk waarvoor de provincies (gedeputeerde staten) zorgdragen voor de totstandkoming en instandhouding ([art 1.12, lid 2](#)).
- “Bijzondere provinciale natuurgebieden” en “Bijzondere provinciale landschappen” zijn gebieden buiten het NNN aangewezen door gedeputeerde staten vanwege bijzondere natuurwaarden of landschappelijke en cultuurhistorische waarden ([art 1.12, lid 3](#)).
- Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die de Minister van Economische Zaken heeft aangewezen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn ([art. 2.1, lid 1](#)).
- “Bijzondere nationale natuurgebieden” zijn door de Minister van Economische Zaken aangewezen buiten bestaande Natura 2000-gebieden ([art. 2.11, lid 1](#)).

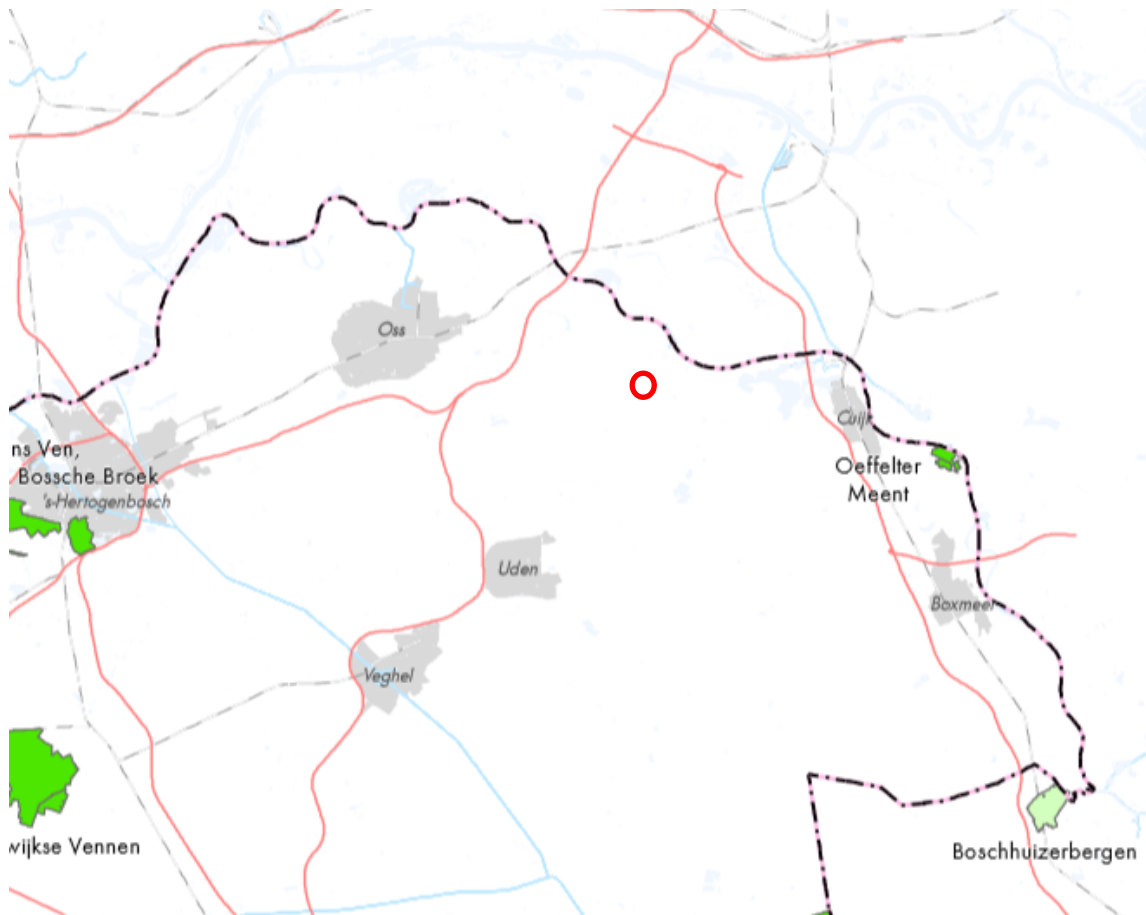
De Wnb kent alleen voor de Natura 2000-gebieden een toetsingskader. De bescherming van het NNN verloopt via het planologische spoor. Ten aanzien van de bescherming van bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen is in de Wnb geen regeling opgenomen. Provincies kunnen -wanneer zij een dergelijk gebied aan zouden wijzen- daarvoor zelf een regeling opstellen. In bijlage A wordt verder ingegaan op de gebiedsbescherming.

3.2 Methodiek

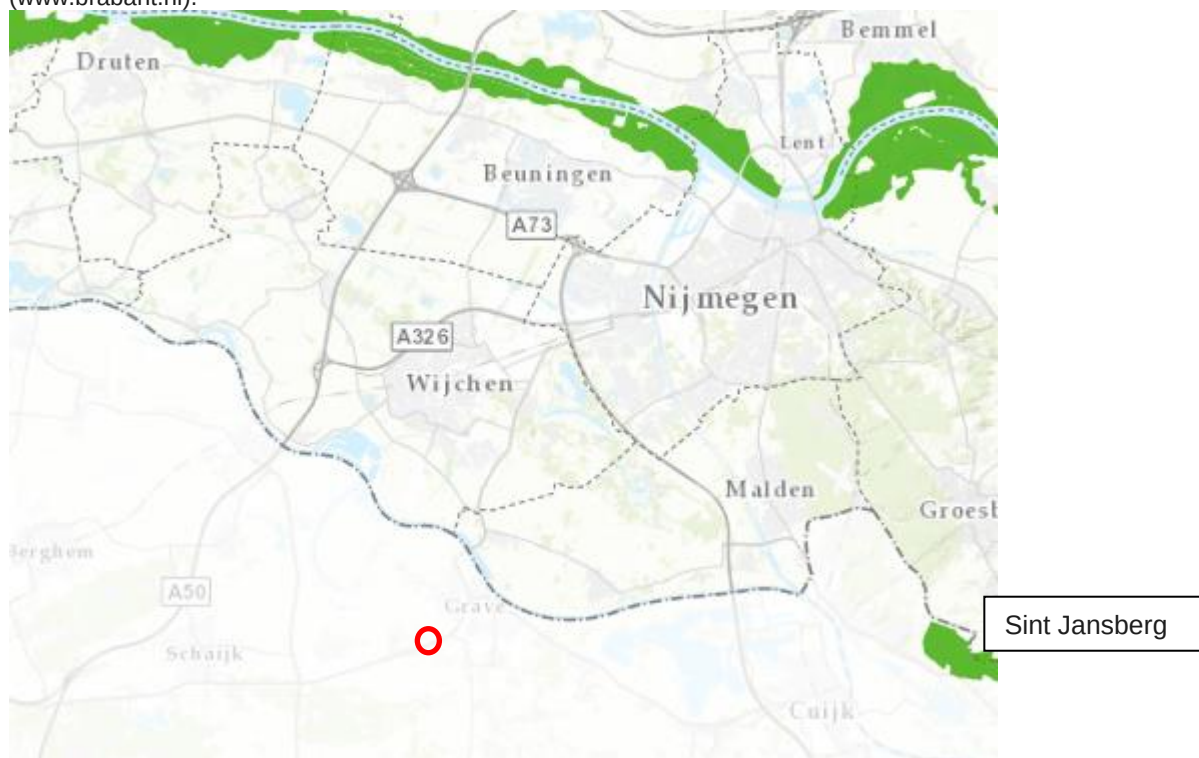
Ten behoeve van deze quickscan is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de bevindingen uit de eerder uitgevoerd onderzoek (Arcadis, 2016) in de omgeving en overzichtskaart van de Natura 2000-gebieden die beschikbaar is op de website van de Provincie Noord-Brabant. Vervolgens is bepaald of de voorgenomen ontwikkeling een (mogelijk) negatief effect heeft en of vervolgstappen getroffen dienen te worden om eventuele conflicten met de Wnb te voorkomen.

3.3 Resultaten

In figuur 3 is een overzichtskaart met de aanwezige Natura 2000-gebieden opgenomen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Habitatrichtlijngebied Sint Jansberg en Habitatrichtlijngebied Oeffelter Meent. Beide Natura 2000-gebieden liggen op circa 14 kilometer afstand van het plangebied, zie figuur 2 en 3.

Figuur 3. Plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebieden in de provincie Noord-Brabant (groen) (www.brabant.nl).

Figuur 4. Plangebied (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebieden in de provincie Gelderland (groen) (www.gelderland.nl).

3.4 Effecten

Omdat de locatie niet binnen een Natura 2000-gebied ligt, zijn directe effecten als gevolg van aantasting, geluid en licht uitgesloten. Gezien de afstand van circa 14 kilometer tussen plangebied en dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zijn externe (indirecte) effecten als gevolg van verstoring, geluid en een toename van stikstof uitgesloten.

3.5 Toetsing

Effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn uitgesloten. Verdere toetsing vanuit de Wnb is daarom niet aan de orde.

4 NATUURNETWERK NEDERLAND, WEIDVOGELLEEFGEBIEDEN & ECOLOGISCHE VERBINDINGZONES

4.1 Inleiding

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS), ecologische verbindingzones en Weidevogelleefgebieden zijn beschermd in de Provinciale Ruimtelijke Verordening onder artikel 19 (NNN en EVZ) en artikel 25 (weidevogelleefgebieden), zie bijlage B. Effecten op deze gebieden zijn niet zonder meer toegestaan. De provincie gaat daarbij uit van externe werking. Het gaat daarbij om effecten als gevolg van geluid, licht en trillingen. Effecten als gevolg van stikstof zijn niet aan de orde. Het nee-tenzij regime wordt toegepast en houdt in dat handelingen en ontwikkeling in beginsel niet toegestaan zijn indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijke effecten op deze gebieden.

4.2 Methodiek

Ten behoeve van deze quickscan is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van de bevindingen uit de eerder uitgevoerd onderzoek (Arcadis, 2016) en daarnaast is gebruik gemaakt van de natuurbeheerplankaart die beschikbaar is op de website van de Provincie Noord-Brabant. Vervolgens is bepaald of de voorgenomen ontwikkeling een (mogelijk) effect heeft en of vervolgstappen getroffen dienen te worden om conflict met het natuurbeleid te voorkomen.

4.3 Resultaten

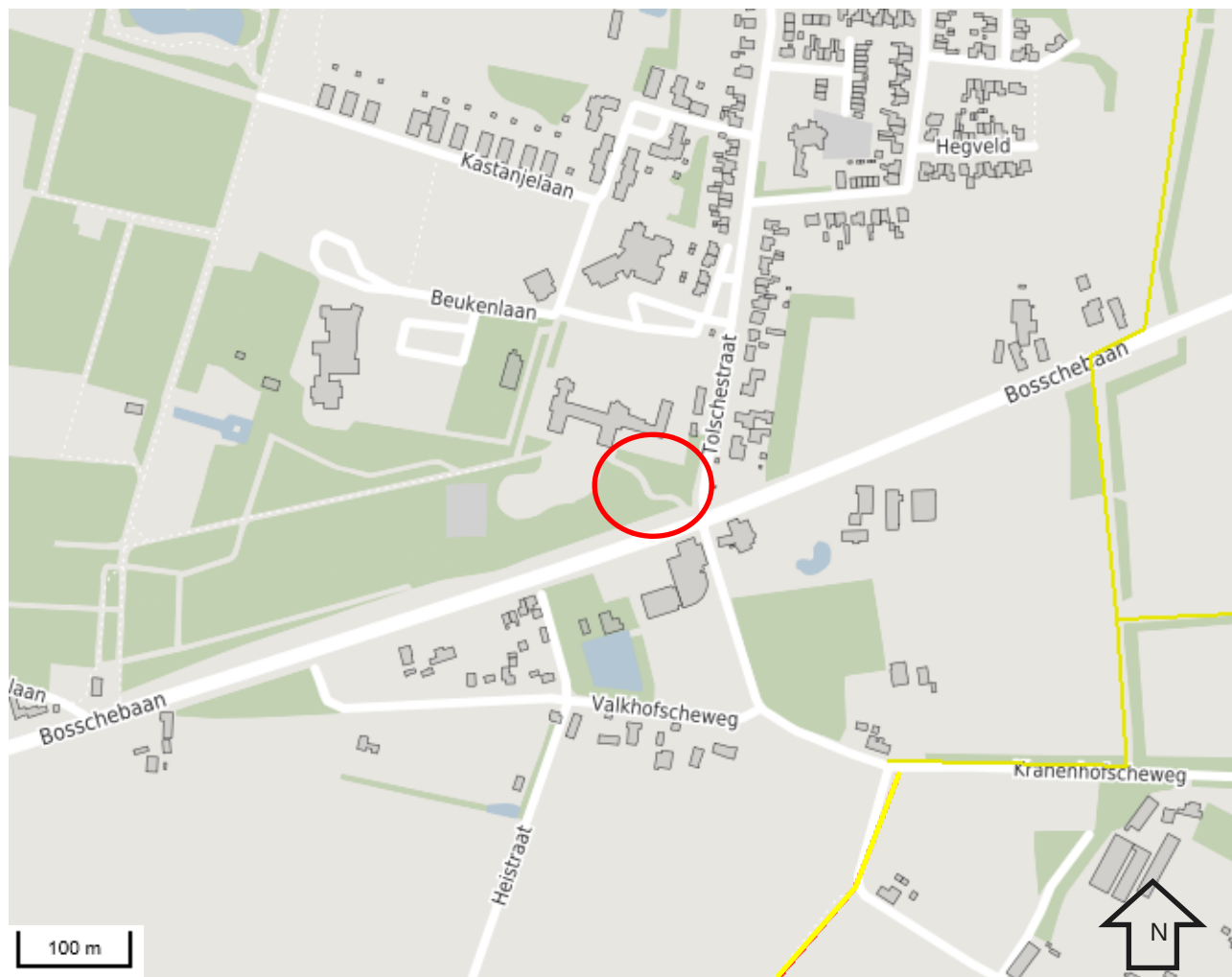
Binnen de Provincie Noord-Brabant is geen weidevogelleefgebied aangewezen. Het plangebied vormt onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant (NNB), zie figuur 5. Het ambitie-beheertype is droog bos met productie. Binnen het plangebied en de directe omgeving is geen ecologische verbindingzone aanwezig; ter hoogte van de Venstraat op ruim 200 meter ligt de ecologische verbindingzone Zaalheuvel.

Voor de herinrichting van de N324 is door Arcadis een toetsing en compensatieplan (Arcadis, 2016) opgesteld. In hoeverre deze compensatie is gerealiseerd is onbekend.

4.4 Effecten

Aangezien weidevogelleefgebied ontbreekt en ecologische verbindingen niet in de omgeving (<200 meter) aanwezig zijn, zijn effecten op deze beschermde gebieden als gevolg van de ontwikkeling uitgesloten.

Als gevolg van de ontwikkeling treedt ruimtebeslag op in het NNB. Gelet op de nabij gelegen N324 is de extra verstoring door geluid en licht gedurende de realisatiefase en gebruiksfase van de parkeerplaats te verwaarlozen.

Figuur 5. Plangebied (rood) ten opzichte van NNN-gebied (groen) en ecologische verbindingszone (geel), oppervlaktewater (blauw), bebouwing (grijs).

4.5 Toetsing

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden vindt ruimtebeslag van het areaal NNB-gebied plaats. Dit leidt tot conflict met de Provinciale Ruimtelijke Verordening, artikel 19. Hierdoor is het nee, tenzij regime van toepassing op de voorgenomen ingreep. Toestemming van bevoegd gezag kan dan ook alleen worden verleend indien kan worden aangetoond dat er sprake is van een groot openbaar belang en dat reële/aanvaardbare alternatieven ontbreken. Daarnaast dient het verlies aan NNB-gebied gecompenseerd te worden.

4.6 Mitigerende maatregelen

Voor het verlies aan NNB-gebied dient een toetsing en compensatieplan opgesteld te worden voor de compensatie die in de omgeving dient plaats te vinden. Mogelijk kan het compensatieplan voor de herinrichting van N324 (Arcadis, 2016) aangevuld worden met compensatiemaatregelen voor deze ontwikkeling.

5 WET NATUURBESCHERMING; SOORTENBESCHERMING

5.1 Inleiding

De Wnb regelt naast de gebiedsbescherming ook de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1, 3.5 en 3.10). De Wnb heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

5.2 Methodiek

Voorafgaand aan het veldbezoek is een bureaustudie uitgevoerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van beschikbare verspreidingsgegevens afkomstig van reeds uitgevoerde (soorten) onderzoeken in de omgeving (BTL, 2013), de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en de verspreidingsatlas (www.verspreidingsatlas.nl).

Het veldbezoek is uitgevoerd op 12-6-2018 door de heer J. Osterthun, ecooloog van Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren 20°C, licht bewolkt en een windkracht van 1 Bft. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, rust- en verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast door de ontwikkeling. Vervolgens is bepaald of en welke vervolgstappen getroffen dienen te worden om conflict met de Wnb te voorkomen.

5.3 Resultaten

In tabel 1 is op basis van het bureauonderzoek en veldbezoek per soortgroep een beschrijving opgenomen. In deze beschrijving wordt ingegaan op de (verwachte) functie van het plangebied voor de soort(groep) op basis van aanwezig habitat binnen het plangebied.

Tabel 1: Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
Flora	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde planten (NDFF). Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van beschermde planten (www.verspreidingsatlas.nl).	Beschermde planten komen niet voor.
	<i>Veldbezoek</i> Binnen het plangebied komt zowel naald- als loofbos voor met in de ondergroei soorten zoals brandnetel, braam en klein springkruid. Zonnige plekken worden gedomineerd door deze soorten waardoor geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten zoals glad biggenkruid ontbreken.	
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van buizerd, wespandief, boomvalk, bosuil, grote gele kwikstaart, sperwer, havik, huismus, gierzwaluw, kerkuil, roek, steenuil en ransuil (NDFF).	Het plangebied heeft geen essentiële functie voor vogels met jaarrond beschermd nest.
	<i>Veldbezoek</i> Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten en potentiële jaarrond beschermde nestplaatsen aangetroffen. Een aantal loofbomen zijn begroeid met klimop waardoor deze plekken gebruikt kunnen worden als roestplaats van ransuil en bosuil. Gelet op de verkeersdruk van de N324 en de aangrenzende bossen is het uitgesloten dat de mogelijke roestplaatsen binnen het plangebied een essentiële functie voor de genoemde soorten hebben.	

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	Het plangebied vormt wel geschikt foerageergebied voor vogels met een jaarrond beschermd nest, zoals buizerd, sperwer, havik, wespandief en ransuil. Gelet op de aangrenzende bossen is het uitgesloten dat het plangebied een essentiële functie als foerageergebied heeft.	
Overige broedvogels	<i>Bureauonderzoek</i> In het plangebied en de omgeving zijn waarnemingen bekend van onder andere fazant, zwarte mees, tiftjaf, zwarte kraai, ekster, gaai, koolmees, houtduif, appelvink, blauwborst, blauwe reiger en boerenzwaluw (NDFF). <i>Veldbezoek</i> Binnen het plangebied is een vervallen kraaiennest met dode jonge dieren nabij de nestplaats aangetroffen. De bomen en ruigte binnen het plangebied vormen een potentiële nestplaats voor algemeen voorkomende vogels waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is (half maart t/m half juli maar kan door jaarlijkse fluctuatie in weersomstandigheden en andere factoren verschuiven) waaronder houtduif, zwarte kraai, winterkoninkje en ekster.	Het plangebied heeft een potentiële functie als nestplaats van algemeen voorkomende vogels.
Grondgebonden zoogdieren	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van soorten zoals das, eekhoorn, steenmarter, bunzing, bosmuis, ree, vos, haas, konijn (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van soorten zoals rosse woelmuis, veldmuis, egel, hermelijn en wezel. <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen grondgebonden zoogdieren waargenomen. Wel zijn hollen van muisachtigen aangetroffen. In de bomen binnen het plangebied en de omgeving zijn geen (mogelijke) verblijfplaatsen van boombewonende soorten waargenomen zoals eekhoorn, boomarter en steenmarter. Gelet op het antropogene karakter van de omgeving (N324, Tolschestraat, bebouwing en parkeerplaats en het ontbreken van sporen is aanwezig van soort zoals das uitgesloten. Door het ontbreken van grasland en agrarisch cultuurlandschap ontbreekt leefgebied van haas, konijn, wezel en hermelijn. Het plangebied kan wel functioneren als foerageergebied van zoals eekhoorn, boom- en steenmarter, bunzing, bosmuis, ree, vos en egel. Gelet op de sporen kan worden geconcludeerd dat alleen muisachtigen permanent voorkomen binnen het plangebied. Gezien de antropogene omgeving en de bosrijke omgeving ten westen van het plangebied zullen de overige soorten incidenteel voorkomen binnen het plangebied waardoor essentieel leefgebied van deze soorten is uitgesloten.	Het plangebied vormt het leefgebied van muisachtigen. Daarnaast kunnen andere soorten zoals egel, eekhoorn, bunzing, boomarter, steenmarter, ree en vos incidenteel voorkomen.
Vleermuizen	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving zijn alleen waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van de ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, rosse vleermuis, franjestaart en gewone grootvleermuis (www.verspreidingsatlas.nl). <i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van vleermuizen waargenomen. Er zijn geen boomholtes met een potentiële verblijffunctie voor vleermuizen aangetroffen. Wel zijn een aantal loofbomen binnen het plangebied aanwezig die begroeit zijn klimop. Deze bomen functioneren mogelijk als verblijfplaats van boombewonende vleermuizen zoals watervleermuis, gewone grootvleermuis en franjestaart. Door het bosrijke karakter van het plangebied zijn allerlei luwe plekken aanwezig waar vleermuizen kunnen foerageren. Gelet op de bosrijke omgeving is het echter uitgesloten dat het plangebied een essentiële functie als foerageergebied heeft. De bosrand binnen het plangebied wordt mogelijk gebruikt als vliegroute van vleermuizen. Gelet op de beboste omgeving en andere elementen, zoals gebouwen, die kunnen functioneren als	Binnen het plangebied staan een aantal bomen die bedekt zijn met klimop. Deze bomen kunnen functioneren als verblijfplaats van boombewonende vleermuizen zoals watervleermuis, gewone grootvleermuis en franjestaart. Het plangebied heeft geen essentiële functie als foerageergebied en vliegroute.

Soortgroep	Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat	Conclusie
	vliegroute, is uitgesloten dat plangebied een essentiële functie als vliegroute heeft.	
Reptielen	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van levendbarende hagedis (NDFF). Daarnaast ligt plangebied binnen het verspreidingsgebied van hazelworm (www.verspreidingsatlas.nl).	Binnen het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van levendbarende hagedis en hazelworm aanwezig. Daarnaast kan het plangebied functioneren als foerageergebied en rustplaats.
	<i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen waargenomen. Wel zijn holen en ruimtes bij dood hout aangetroffen waar mogelijk verblijfplaatsen van levendbarende hagedis en hazelworm te vinden zijn. Daarnaast vormt de aanwezige ruigte dekking voor de genoemde soorten. Het plangebied kan daarom functioneren als foerageergebied en rustplaats.	
Amfibieën	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van beschermde amfibieën zoals alpenwatersalamander, poelkikker en rugstreeppad (NDFF). Daarnaast zijn ook algemene soorten, zoals kleine watersalamander, bastaardkikker, gewone pad en bruine kikker waargenomen (NDFF). Het plangebied ligt ook binnen het verspreidingsgebied van de kamsalamander (www.verspreidingsatlas.nl).	Beschermde amfibieën komen niet voor. Wel kunnen algemeen voorkomende amfibieën voorkomen.
	<i>Veldbezoek</i> Tijdens het veldbezoek is buiten het plangebied een aangereden gewone pad aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen amfibieën waargenomen. Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Buiten het plangebied liggen een aantal kunstmatige jaarrond waterhoudende vijvers met geen oevervegetatie en weinig waterplanten. Kritische soorten als rugstreeppad, alpenwatersalamander, poelkikker en kamsalamander komen voor in (hoog dynamische) plantenrijke wateren die bij voorkeur niet jaarrond waterhoudend zijn (waardoor vissen afwezig zijn). Door het ontbreken van deze oppervlaktewateren ontbreekt het voortplantingshabitat van deze soorten en derhalve is aanwezigheid uitgesloten. Minder kritische soorten zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen mogelijk wel gebruik maken van buiten het plangebied gelegen wateren voor de voortplanting. Door deze algemeen voorkomende soorten kan het plangebied als foerageergebied, overwinteringsplaats en als migratieroute tussen voortplantingswater en overwinteringshabitat functioneren.	
Vissen	<i>Bureauonderzoek</i> Door afwezigheid van oppervlaktewater is aanwezigheid van vissen op voorhand uitgesloten.	Vissen komen niet voor.
	<i>Veldbezoek</i> -	
Ongewervelden	<i>Bureauonderzoek</i> In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden (NDFF). Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de beekrombout, een libellensoort (www.verspreidingsatlas.nl).	Beschermde ongewervelden komen niet voor.
	<i>Veldbezoek</i> Door afwezigheid van kruidenrijke vegetatie en (stromend) oppervlaktewater is aanwezigheid van beschermde ongewervelden uitgesloten.	

5.4 Effecten

Hieronder is per soortgroep een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Algemeen voorkomende zoogdieren (onder andere ree, vos, egel, bosmuis, rosse woelmuis) en amfibieën (bastaardkikker, kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad), zijn volgens de Wnb vrijgesteld en worden niet meegenomen met de effecten en de toetsing maar deze soorten worden wel meegenomen in paragraaf 5.6. Voor deze soorten geldt de zorgplicht. De betekenis van de beschermingscategorieën is in bijlage A opgenomen.

Tabel 2: Effecten per soort(groep) als gevolg van werkzaamheden.

Soort(groep) (beschermings- categorie)	Beschrijving effecten
Planten	Beschermde planten komen niet voor. Effecten op planten als gevolg van de werkzaamheden zijn daarom uitgesloten.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest (Vogelrichtlijn)	Jaarrond beschermde nesten ontbreken en het plangebied heeft geen essentiële functie als foerageergebied. Effecten op soorten met jaarrond beschermde nesten zijn daarom uitgesloten.
Algemeen voorkomende broedvogels (Vogelrichtlijn)	De bomen en ruigte binnen het plangebied vormen een potentiële nestplaats. Het verwijderen van bomen en ruigte leidt mogelijk tot verwonden en/of doden van legsel en aantasting van de nestplaats.
Grondgebonden zoogdieren (Habitatrichtlijn en Andere soorten)	Het plangebied heeft geen essentiële functie voor beschermde grondgebonden zoogdieren. Effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn daarom uitgesloten.
Vleermuizen	Een aantal bomen functioneren mogelijk als verblijfplaats van vleermuizen. Het kappen van deze bomen leidt mogelijk tot verwonden en/of doden van individuen en aantasting van verblijfplaats. Door het kappen van bomen in de omgeving van de potentiële verblijfplaats vindt een verandering plaats die tot verstoring en aantasting van de verblijfplaats kan leiden. Het gebruik van kunstverlichting gedurende de realisatiefase en gebruiksfase leidt mogelijk tot verstoring van een verblijfplaats.
Reptielen	De inrichting van het plangebied leidt mogelijk tot doden en/of verwonden van individuen en aantasting van verblijfplaatsen en foerageergebied.
Amfibieën (Habitatrichtlijn)	Door afwezigheid van beschermde amfibieën zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden uitgesloten.
Vissen	Door afwezigheid van vissen zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden uitgesloten.
Ongewervelden	Door afwezigheid van beschermde ongewervelden zijn effecten als gevolg van de werkzaamheden uitgesloten.

5.5 Toetsing

Beschermde soorten zijn verdeeld in verschillende beschermingscategorieën; Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Andere soorten. In de onderstaande sub paragrafen is per relevante beschermingscategorie aangegeven welke soort of soortgroep (mogelijk) een effect ondervindt van de werkzaamheden en welke verbodsbepalingen van de Wnb kunnen worden overtreden. Daarbij is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Deze zijn beschreven in de paragraaf 5.6.

5.5.1 Vogelrichtlijnsoorten

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot effecten op broedvogels waarvan de nestplaats alleen gedurende de broedperiode beschermd is. De broedperiode vindt plaats tussen half maart en half juli maar kan door jaarlijkse fluctuaties in weersomstandigheden en andere factoren eerder beginnen en/of later eindigen.

Gelet op de effecten vindt mogelijk overtreding plaats artikel 3.1 lid 1 en lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden is artikel 3.1 lid 3 van de Wnb niet van toepassing. Artikel 3.1 lid 4 is niet van toepassing, omdat verstoring van de (mogelijk) voorkomende individuen binnen het plangebied niet leidt tot een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van algemeen voorkomende soorten.

Tabel 3 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Broedvogels, nestplaats beschermd gedurende broedperiode	X	X			Bomen en ruigte verwijderen.

Verbodsbepalingen:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

5.5.2 Habitatrictlijnsoorten

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot effecten op vleermuizen. Van deze soorten zijn mogelijk voortplantings- en/of rustplaatsen aanwezig en derhalve is artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 van toepassing. Vleermuizen leggen geen eieren en daarom is artikel 3.5 lid 3 niet van toepassing. Artikel 3.5 lid 5 is alleen van toepassing op planten.

Tabel 4 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrictlijn

Soort	Lid 1/5	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Als gevolg van
Vleermuizen	X	X		X	Verwijderen bomen

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

5.5.3 Andere soorten

De voorgenomen werkzaamheden leiden mogelijk tot effecten op grondgebonden zoogdieren (zoals muisachtigen; rosse woelmuis, bosmuis en veldmuis) en algemeen voorkomende amfibieën (zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander). Conform het vrijstellingsbesluit van de Provincie Noord-Brabant geldt voor de genoemde soorten een algehele vrijstelling. Wel blijft de zorgplicht van kracht, zie bijlage A. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor Andere soorten die onder dit beschermingsregime worden beschermd.

5.6 Mitigerende maatregelen

Ten behoeve van broedvogels (nestplaats tijdens broedperiode beschermd) en algemeen voorkomende (vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren en amfibieën (zorgplicht) dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om overtreding van de Wnb te voorkomen:

Broedvogels:

- Voer werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen uit of begin de meest versturende werkzaamheden in ieder geval voorafgaand aan de werkzaamheden zodat vogels kunnen uitwijken. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.
- Indien werkzaamheden binnen het broedseizoen plaatsvinden, dient door een deskundig ecooloog onderzocht te worden of broedende vogels ter plaatse aanwezig zijn.
- Indien aanwezig dient door de deskundig ecooloog een passende maatregel bedacht te worden. Indien deze maatregelen getroffen worden zijn vervolgstappen vanuit de Wnb niet aan de orde.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën (zorgplicht):

- Materiaal dient met zorg verplaatst te worden zodat mogelijk aanwezige dieren de ruimte krijgen om het plangebied te verlaten.
- Werk in één richting, de richting waarin soorten kunnen vluchten.
- Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.

5.7 Soortgericht onderzoek

Op basis van de quickscan is de aanwezigheid van een aantal soorten en soortgroepen uitgesloten. Van andere soorten is vastgesteld dat het plangebied (mogelijk) geschikt leefgebied vormt en dat er bij uitvoering van de werkzaamheden mogelijk sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Er dient nader onderzoek te worden uitgevoerd voordat beoordeeld kan worden of negatieve effecten uitgesloten kunnen worden. Op basis van de resultaten hiervan, kan bepaald worden of en zo ja, welke mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden en of mogelijk een ontheffing in het kader van de Wnb moet worden aangevraagd. Soortgericht vervolgonderzoek is noodzakelijk voor de volgende soort(groep)en:

Vleermuizen:

- Voor het uitsluiten van verblijfplaatsen van vleermuizen dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden conform Vleermuisprotocol 2017. Gelet op de vereiste onderzoeksinspanning kunnen de werkzaamheden op ze vroegst starten vanaf 15 oktober 2019. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn dienen alternatieve verblijfplaatsen (vleermuiskasten) aangebonden te worden en dient rekening gehouden te worden met een gewenningsperiode van 3 tot 6 maanden gedurende de actieve periode van vleermuizen (april-half september). De gewenningsperiode is de periode waarin zowel de alternatieve verblijfplaatsen als de oorspronkelijke situatie aanwezig dienen te zijn. Indien de opdrachtgever geen extra vertraging door gewenningsperiode wil oplopen, wordt aanbevolen om op basis van een worstcasescenario alternatieve verblijfplaatsen voor 1 april 2019 te plaatsen.
- Door een alternatieve aanpak bestaat de kans om het soortgericht onderzoek conform vleermuisprotocol te omzeilen waardoor mogelijk eerder gestart kan worden met de werkzaamheden. Door de bomen door een deskundige te laten inspecteren op sporen en verblijfplaatsen van vleermuizen kan bepaald worden of de bomen een functie voor vleermuizen hebben en indien afwezig deze vrijgegeven kunnen worden. Dit onderzoek biedt echter geen garantie. Hierdoor bestaat de kans dat de inspectie geen volledig beeld geeft en alsnog soortgericht onderzoek uitgevoerd moet worden. Ook kan, voordat het onderzoek is gestart, door de deskundige geconcludeerd worden dat de bomen niet volledig te inspecteren zijn waardoor het onderzoek geen uitsluitsel zal bieden. Ook in dit geval dient het soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden.

Reptielen:

- Voor het uitsluiten van leefgebied van levendbarende hagedis en hazelworm dient soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden conform de soorteninventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus. Meerdere veldbezoeken dienen uitgevoerd te worden. Indien het onderzoek in 2019 start zal het laatste onderzoek eind juli uitgevoerd worden. De werkzaamheden kunnen op z'n vroegst starten vanaf augustus 2019, indien de onderzoeksinspanning voor het vleermuizenonderzoek uit een inspectie van de bomen bestaat en eerder dan augustus 2019 wordt uitgevoerd. Indien verblijfplaatsen van reptielen aanwezig zijn dienen individuen weggevangen te worden en het plangebied omrasterd te worden. Deze handelingen dienen indien noodzakelijk nader uitgewerkt te worden.

6 CONCLUSIE EN ADVIES

6.1 Gebiedsbescherming

Gelet op de afstand van circa 14 kilometer tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Sint Jansberg en Oeffelter Meent) zijn effecten als gevolg geluid, licht en een toename van stikstof uitgesloten. Verder vervolgstappen vanuit de Wnb zijn daarom niet aan de orde.

6.2 NNN-gebied, ecologische verbindingzones en weidevogelleefgebieden

Binnen de provincie zijn geen weidevogelleefgebieden aangewezen. In de omgeving van het plangebied (<200 meter) zijn ecologische verbindingzones afwezig. Effecten op weidevogelleefgebied en ecologische verbindingzones zijn als gevolg van de ontwikkeling op voorhand uitgesloten.

De ontwikkeling van de parkeerplaats leidt tot ruimtebeslag van NNB-gebied en daarmee is sprake van een conflict met artikel 19 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening. Het effect hiervan moet nader beoordeeld worden door het Nee-tenzij regime te doorlopen. Het Nee-tenzij regime houdt in dat aangetoond dient te worden dat er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Vervolgens moet worden bepaald op welke wijze compensatie gaat plaatsvinden. Mogelijk kan aansluiting gevonden worden met het compensatieplan (Arcadis, 2016) voor de herinrichting van de N324.

6.3 Soortenbescherming

Uit de quickscan naar beschermde soorten is gebleken dat het plangebied mogelijk een essentiële functie heeft voor beschermde soort(groepen); algemeen voorkomende vogels, vleermuizen, levendbarende hagedis en hazelworm. Hierdoor bestaat de kans op overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb. Daarnaast kunnen ook algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën voorkomen waarvoor de zorgplicht van toepassing is.

Voor algemeen voorkomende broedvogels (nestplaats beschermd gedurende broedperiode; half maart t/m half juli maar kan door klimatologische veranderingen en andere factoren verschuiven) en algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën dienen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden zoals beschreven in paragraaf 5.6.

Voor vleermuizen, levendbarende hagedis en hazelworm geldt dat na het uitvoeren van het soortgericht onderzoeken pas mogelijk is om een totaalbeeld te krijgen van welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om conflicten met de Wnb te voorkomen.

Indien functioneel leefgebied van vleermuizen en/of levendbarende hagedis en/of hazelworm is vastgesteld dient een ontheffing van bevoegd gezag (provincie Noord-Brabant) aangevraagd te worden. De ontheffingsprocedure duurt 13 weken en kan verlengd worden met 7 weken.

Aanwezigheid van andere beschermde soorten is op basis van deze quickscan uitgesloten.

GEHANTEERDE BRONNEN

- BTL. 2016. Flora- en faunaonderzoek, herinrichting N324 Oss-Grave. 8 april 2016. Oisterwijk
- Arcadis. 2016. Toetsing in compensatieplan NNN, Herinrichting N324, 10 oktober 2016. Rotterdam
- Netwerk Groene Bureaus, soorteninventarisatieprotocollen (versie juli 2017)
- Netwerk Groene Bureaus, Vleermuisprotocol 2017

Websites:

- www.ndff-ecogrid.nl, Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), 2018
- www.verspreidingsatlas.nl, 2018
- www.brabant.nl, interactieve kaarten, 2018
- www.gelderland.nl, interactieve kaarten, 2018
- www.ruimtelijkeplannen.brabant.nl, Verordening ruimte Noord-Brabant, 2018

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING

A1 Gebiedsbescherming

De Wet Natuurbescherming (Wnb) maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden.

De Wnb noemt daarbij verschillende soorten gebieden.

- Het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het samenhangende ecologische netwerk waarvoor de provincies (gedeputeerde staten) zorgdragen voor de totstandkoming en instandhouding ([art 1.12, lid 2](#)).
- "Bijzondere provinciale natuurgebieden" en "Bijzondere provinciale landschappen" zijn gebieden buiten het NNN aangewezen door gedeputeerde staten vanwege bijzondere natuurwaarden of landschappelijke en cultuurhistorische waarden ([art 1.12, lid 3](#)).
- Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die de Minister van Economische Zaken heeft aangewezen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn ([art. 2.1, lid 1](#)).
- "Bijzondere nationale natuurgebieden" zijn door de Minister van Economische Zaken aangewezen buiten bestaande Natura 2000-gebieden ([art. 2.11, lid 1](#)).

De Wnb kent alleen voor de Natura 2000-gebieden een toetsingskader. De bescherming van het NNN verloopt via het planologische spoor. Ten aanzien van de bescherming van bijzondere nationale en provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen is in de Wnb geen regeling opgenomen. Provincies kunnen -wanneer zij een dergelijk gebied aan zouden wijzen- daarvoor zelf een regeling opstellen.

Regels ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden

De Minister van Economische Zaken wijst Natura 2000-gebieden aan. In ieder besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied beschreven. Daarbij gaat het in ieder geval om instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden van vogels, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of ten aanzien van habitats en habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrichtlijn. Op de aanwijzing of wijziging van de aanwijzing van gebieden is afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing, tenzij het een wijziging van ondergeschikte aard is. Dit betekent dat deze besluiten openstaan voor bezwaar en beroep.

Gedeputeerde staten zijn verplicht zorg te dragen voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen ten aanzien van de in de provincie gelegen Natura 2000-gebieden en moeten ook -indien daar aanleiding voor bestaat- passende maatregelen nemen om verslechtering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden te voorkomen. Daarnaast moet er voor ieder Natura 2000-gebied een beheerplan worden opgesteld.

Plan, project of andere handeling?

De Wnb maakt onderscheid in plannen, projecten en andere handelingen. Het verschil tussen een plan enerzijds en project en andere handeling anderzijds is duidelijk: Een plan gaat over het voornemen tot het verrichten van een handeling of om het scheppen van een (planologisch) kader voor een toekomstige handeling. Een project of andere handeling gaat altijd om een daadwerkelijk uit te voeren handeling.

Het verschil tussen een project en een andere handeling is lastiger. Kort gezegd komt het erop neer dat er sprake is van een project in geval van een "fysieke ingreep in het natuurlijk milieu" en dat "activiteiten waarbij geen sprake is van werken of ingrepen die de materiële toestand van een plaats veranderen", niet kunnen worden aangemerkt als een project. Bouw-, aanleg- of sloopwerkzaamheden zijn bijvoorbeeld wel projecten. Een activiteit waarbij slechts gebruik wordt gemaakt van een bepaalde locatie, zonder dat deze locatie feitelijk wijzigt, kan niet als project worden aangemerkt. Zo heeft de ABRvS geoordeeld, toen een Nbw-vergunning voor het uitvoeren van strandexcursies met een strandbus aan de orde was dat het een "andere handeling" betrof. Deze activiteit, net als bijvoorbeeld het openstellen van een reeds bestaande weg, kwalificeert niet als project. Ook het verlenen van toestemming om de exploitatie van een vliegveld voort te zetten is geen project. Het verlengen van een start- en landingsbaan van een vliegveld is dan wel weer een project.

Beoordeling van projecten

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning pas verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1). Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens of inzichten op kan leveren (art 2.8 lid 2).

Wanneer de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast niet is verkregen, mag de vergunning alleen worden verleend wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een dwingende reden van groot openbaar belang wordt gediend en er compenserende maatregelen worden getroffen (de ADC-toets) (art 2.8 lid 4). Wanneer er sprake is van significante gevolgen voor een prioritair habitat of prioritaire soort en de dwingende reden van groot openbaar belang is en reden van sociale of economische aard, dient in aanvulling op de ADC-toets door de minister van Economische Zaken een advies gevraagd te worden aan de Europese Commissie voordat de vergunning wordt verleend (art 2.8 lid 5). De te nemen compenserende maatregelen moeten onderdeel uitmaken van de vergunning voor het betreffende project (art 2.8 lid 7). Een eventueel in te richten compensatiegebied dient de status van Natura 2000-gebied te krijgen (art 2.8 lid 8).

A2 Soortbescherming

Inleiding

De Wet natuurbescherming regelt naast gebiedsbescherming ook de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1, 3.5 en 3.10).

De Wet natuurbescherming heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

Zorgplicht

In het kader van de Wet natuurbescherming geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, op basis van hun intrinsieke waarde. In artikel 1.11 staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Deze zorg houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt de handelingen achterwege laat, of indien dat redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Wet natuurbescherming.

De algemene Zorgplicht is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel van de Wet natuurbescherming. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verschillen per beschermingsgroep. De Wet natuurbescherming kent drie verschillende beschermingsregimes. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante, wettelijke verbodsbepalingen staan hieronder genoemd.

VOGELRICHTLIJNSOORTEN

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels

- Het is verboden vogels te doden of te vangen (artikel 3.1.1).
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1.2).
- Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1.3).
- Het is verboden vogels opzettelijk te storen (artikel 3.1.4).
- Het verbod om te verstoren is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1.5).

HABITATRICHTLIJNSOORTEN

In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn.

- Het is verboden de dieren in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5.1).
- Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren (artikel 3.5.2).
- Het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen (artikel 3.5.3).
- Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5.4).
- Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (artikel 3.5.5).

ANDERE SOORTEN

Dit betreft de in bijlage A van de Wet natuurbescherming genoemde, nationaal beschermde, soorten.

- Het is verboden opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.10.1a).
- Het is verboden vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen (artikel 3.10.1b).
- Het is verboden planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (artikel 3.10.1c).
- Deze verboden zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden (artikel 3.10.3).

In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen of voortplantingsseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Ontheffing

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen (mitigatie en/of compensatie) genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling of is het mogelijk van het bevoegd gezag ontheffing van de verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Voor andere activiteiten gelden andere regels die hier niet genoemd worden omdat ze niet van belang zijn.

VOGELRICHTLIJNSOORTEN

Ontheffing is mogelijk indien:

- Er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.3.4a).
- Zij nodig is (artikel 3.3.4b):
 - o In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
 - o In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
 - o Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren
 - o Ter bescherming van flora of fauna.
 - o Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt.

- Om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.
- De maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort leiden (artikel 3.3.4c).

HABITATRICHTLIJNSOORTEN

Ontheffing is mogelijk indien:

- Er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.8.5a).
- Zij nodig is (artikel 3.8.5b):
- In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
 - Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.
 - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
 - Voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarmee benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren of planten van de aangewezen soort te vangen, te plukken of onder zich te hebben
- De maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.8.5c).

ANDERE SOORTEN

Ontheffing is mogelijk indien:

- Er geen andere bevredigende oplossing bestaat (artikel 3.10.2).
- Zij nodig is (artikel 3.10.2):
 - In het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.
 - Ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom.
 - In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.
 - Voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarmee benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren of planten van de aangewezen soort te vangen, te plukken of onder zich te hebben.
 - Handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.
 - Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.
 - Ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden.
 - Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren.
 - In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw.
 - In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.
 - In het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.
 - In het algemeen belang.
- De maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.10.2).

Vrijstelling

De provincies en het ministerie van EZ hebben in haar verordeningen uit de lijst van 'andere soorten' diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen voor hoeft te worden aangevraagd. De zorgplicht is wel van toepassing. Voor dit project is de lijst van 'andere soorten' van de Provincie Noord-Brabant van toepassing.

Voormalige Tabel 1-soorten	N-Brabant
<i>Zoogdieren</i>	
Aardmuis	✓
Bosmuis	✓
Bunzing	✓
Dwergmuis	✓
Dwergspitsmuis	✓
Egel	✓
Gewone bosspitsmuis	✓
Haas	✓
Hermelijn	✓
Huisspitsmuis	✓
Konijn	✓
Ondergrondse woelmuis	✓
Ree	✓
Rosse woelmuis	✓
Tweekleurige bosspitsmuis	✓
Veldmuis	✓
Vos	✓
Wezel	✓
Woelrat	✓
Molmuis	

<i>Amfibieën</i>	✓
Bastaardkikker	✓
Bruine kikker	✓
Gewone pad	✓
Kleine watersalamander	✓
Meerkikker	
	✓
<i>Voormalige Tabel 2/3-soorten</i>	
<i>Zoogdieren</i>	
Eekhoorn	✗
Steenmarter	✗
Wild zwijn	✓
<i>Reptielen</i>	
Hazelworm	✗
Levendbarende hagedis	✗

Ontwerpbesluit	
Definitief besluit	
Vrijstelling	✓
Geen vrijstelling	✗

Gedragcode

Ook wanneer er gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode (art. 3.31), en de werkzaamheden in het kader van een van de genoemde wettelijke belangen plaatsvinden, is geen ontheffing nodig en geldt een vrijstelling. In de gedragscode wordt een wijze van uitvoering van handelingen beschreven, waarmee naar het oordeel van de Minister van Economische Zaken afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de beschermde soorten zorgvuldig wordt gehandeld. Dat houdt in dat de gedragscode alleen wordt goedgekeurd indien er slechts handelingen worden verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de beschermde soorten. Indien handelingen worden verricht die wel invloed hebben, wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat de verbodsbepalingen overtreden worden.

Jaarrond beschermde vogelnesten

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de “aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten” (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck¹. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Eigen verantwoording

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

¹ Een deskundige dient vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden.

BIJLAGE B BESCHERMING NATUURNETWERK NEDERLAND EN WEIDEVOGELLEEFGEBIEDEN

Natuurnetwerk

De provincies hebben de verantwoordelijkheid zorg te dragen dat het NNN in stand blijft en dat de wezenlijke kenmerken en waarden niet onomkeerbaar worden aangetast. Ruimtelijke ontwikkelingen zoals bestemmingsplannen, ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen moeten getoetst worden aan de NNN-bepalingen op provinciaal niveau. Deze mogen niet leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot vermindering van oppervlakte of vermindering van samenhang van de NNN-gebieden zoals art. 2.10.4 BARRO voorschrijft. Tenzij er sprake is van een afwijkingsmogelijkheid. Deze afwijkingsmogelijkheden worden in titel 3.2.4 uitvoering behandeld. Zodra men gebruikt maakt van de mogelijkheid tot afwijking van het beschermingsregime is er sprake van toetsing.

Rijksniveau

Het Rijk heeft Europese verantwoordelijkheid en dient te voldoen aan internationale verplichtingen. Zij moet er tevens op toe zien dat de provincies zich houden aan de afspraken die gesteld zijn in het Natuurpact van 2013. Door middel van voortgangsrapportages van de provincies kan het Rijk de voortgang van haar internationale verplichtingen monitoren.² Daarnaast heeft het Rijk bepalingen betreffende het NNN in het BARRO vastgelegd, deze regels dienen de bescherming van het NNN te waarborgen³. In het Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur van 20 september 2011 (hierna: Natuurakkoord) hebben Rijk en provincies afgesproken dat het natuurbeheer een regionale verantwoordelijkheid wordt, dus decentralisatie naar de provincies. Dit houdt in dat het Rijk verantwoordelijk blijft voor de ambities en de kaders en de provincies moeten zorgen voor het invullen en uitvoeren van het beleid.⁴ Het akkoord voorziet in afspraken over de wijze waarop de NNN (destijds de herijkte EHS genoemd) dient te worden gerealiseerd. De bevoegdheidsverdeling is verankerd in de Wet Inrichting Landelijk gebied en de natuurwetgeving (Nu de Wet natuurbescherming). De hoofdlijnen van dit beleid en de financiering hiervan zijn vastgelegd in een Natuurpact (2013).⁵

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het BARRO dient ervoor te zorgen dat het nationaal ruimtelijk beleid geborgen blijft. Per 1 oktober 2012 heeft het BARRO de bescherming van het NNN juridisch vastgelegd.⁶ De regels uit titel 2.10 'Natuurnetwerk Nederland' van het BARRO beperken de vrijheid van initiatiefnemers ten aanzien van de inhoud van ruimtelijke plannen. Wanneer een ruimtelijk plan van de initiatiefnemer in strijd is met de NNN-bepalingen zal het BARRO hiervoor randvoorwaarden stellen of het zelfs verbieden. De provincies zijn verplicht de bepalingen van titel 2.10 door te vertalen in haar PRV.

Het BARRO dient de NNN-gebieden te beschermen. Dit betekent dat er geen toestemming mag worden verleend aan ruimtelijk die leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Echter bestaan er uitzonderingen op deze hoofdregel.

Door middel van de volgende bepalingen van het BARRO dient de instandhouding van het NNN gewaarborgd te blijven:

Titel 2.10. Natuurnetwerk Nederland

Artikel 2.10.1. (Begripsbeschrijving)

1. In deze titel en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
Natuurnetwerk Nederland: stelsel van natuurgebieden van internationaal of nationaal belang dat strekt tot de veiligstelling van ecosystemen met de daarbij behorende soorten;
Nieuwe bebouwing: het oprichten van bouwwerken, anders dan het vervangen van bouwwerken door bouwwerken van gelijke omvang;
Wezenlijke kenmerken en waarden: aanwezige natuurwaarden en, voor gebieden met een bestemming natuur, tevens potentiële natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities, voor zover deze natuurwaarden en condities in het licht van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen relevant zijn.

² www.groeneruimte.nl/dossiers/ehs/home.html

³ Titel 2.10 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/documenten/richtlijnen/2011/09/21/onderhandelingsakkoord-decentralisatie-natuurbeleid>

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2013/09/18/natuurpact-ontwikkeling-en-beheer-van-natuur-in-nederland>

⁶ stb-2012-388

2. Deze titel is niet van toepassing op de wateren, genoemd in bijlage II, onderdeel 1, van het Waterbesluit, het Lauwersmeer, het Veerse meer, het Vuile Gat in het Haringvliet en de zeegeul naar het Haringvliet, genaamd het Slijkgat, met uitzondering van de bijbehorende uiterwaarden en de Brabantse, Dordtsche en Slidrechtse Biesbosch.

Artikel 2.10.2. (Begrenzing)

1. Bij provinciale verordening worden de gebieden aangewezen die het natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd.
2. Geen onderdeel van het natuurnetwerk Nederland vormen de militaire terreinen, aangewezen bij regeling van Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en Onze Minister van Defensie.

Artikel 2.10.3. (Wezenlijke kenmerken en waarden)

1. Bij provinciale verordening worden de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden, bedoeld in artikel 2.10.2, eerste lid, aangewezen.
2. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken. Bij de verordening kunnen in het hiervoor genoemde belang tevens regels worden gesteld omtrent de inhoud van omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken.

Artikel 2.10.4. (Beschermingsregime)

1. Bij provinciale verordening worden regels gesteld die bewerkstelligen dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een gebied behorende tot het natuurnetwerk Nederland en een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken geen activiteiten mogelijk maken ten opzichte van het ten tijde van inwerkingtreding van de verordening geldende bestemmingsplan, die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij:
 - a. er sprake is van een groot openbaar belang,
 - b. er geen reële alternatieven zijn, en
 - c. de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.
2. De regels, bedoeld in het eerste lid, kunnen tevens betrekking hebben op omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken.
3. Ten aanzien van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan wordt afgeweken die ten opzichte van het ten tijde van inwerkingtreding van de verordening geldende bestemmingsplan nieuwe bebouwing of terreinverharding binnen omheinde militaire terreinen mogelijk maken, stelt de verordening uitsluitend de voorwaarde, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c.

Artikel 2.10.5. (Wijziging van begrenzing)

De begrenzing, bedoeld in artikel 2.10.2, eerste lid, kan bij provinciale verordening worden gewijzigd:

- a. ten behoeve van een verbetering van de samenhang of een betere planologische inpassing van het natuurnetwerk Nederland, voor zover:
 - 1°. de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland worden behouden, en
 - 2°. de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland ten minste gelijk blijft;
- b. ten behoeve van een kleinschalige ontwikkeling, voor zover:
 - 1°. de aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden en de samenhang van het natuurnetwerk Nederland beperkt is,
 - 2°. de ontwikkeling per saldo gepaard gaat met een versterking van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland, of een vergroting van de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland, en
 - 3°. de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland ten minste gelijk blijft;
- c. ten behoeve van de toepassing van de krachtens artikel 2.10.4, eerste lid, gestelde regels.

Ruimtelijke plannen mogen de wezenlijke kenmerken en waarden van de provincies niet significant aantasten. Voorts er getoetst wordt dient duidelijk te zijn wat de wezenlijke kenmerken en waarden per provincie zijn. De algemene beschrijving van deze term staat hierboven in het BARRO uitgewerkt. Echter dient opgemerkt te worden dat omschrijving van de provincies van de wezenlijke kenmerken en waarden niet op elkaar afgestemd zijn. Deze worden omschreven in het NBP van de provincies. In titel 3.3 worden de PRV per provincie beschreven. Hier wordt tevens verwezen naar het NBP en de wezenlijke kenmerken en waarden.

Nota Ruimte

De Nota Ruimte stelt doelen voor de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot en met 2020. In deze nota worden een aantal ruimtelijke afwegingskaders voor het NNN bekendgemaakt. Het betreft hier compensatie, saldobenadering en kleinschalige herbegrenzing van het NNN. Er wordt in de Nota nog geen duidelijke beschrijving of uitwerking gegeven over deze begrippen. Dit is de reden dat het Rijk en provincies ervoor hebben gekozen dit uit te werken in een beleidskader. In het beleidskader 'Spelregels EHS', zie de volgende paragraaf, wordt invulling gegeven aan deze beschrijving en uitwerking. Het beleidskader 'Spelregels EHS' geeft dus invulling aan deze drie begrippen en geeft regels voor ruimtelijke ingrepen in het NNN.

De Nota Ruimte heeft de status van 'planologische kernbeslissing'. Dit betekent dat het een toetsingskader is voor de provinciale streekplannen. De provinciale streekplannen zijn weer het toetsingskader voor bestemmingsplannen van de gemeenten.

De Nota Ruimte is in maart 2012 vervangen door de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Dit wordt het nieuwe beleidsstuk wat betreft bestaand en nieuw rijksbeleid wat betreft ruimtelijke ordening.⁷

Deze structuurvisie stelt dat de "Spelregels EHS" onverkort geldig blijven.

'Spelregels EHS'

In beginsel mogen geen ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden wanneer dit significante effecten met zich meebrengt voor het NNN. Echter bestaan er afwijkingsmogelijkheden, deze zijn al voorzichtig besproken in de managementsamenvatting. Wanneer er sprake is van een afwijkingsmogelijkheid dan moeten hier randvoorwaarden aan gesteld worden. De voorwaarden voor saldobenadering, herbegrenzing en compensatie worden in het beleidskader "Spelregels EHS" besproken. Provincies moeten deze "Spelregels EHS" doorvertalen hun ruimtelijke verordeningen⁸. Zij zijn dus verantwoordelijk dat de afspraken worden vertaald en toegepast in de provincie. Tegen de toepassing van compensatie, saldobenadering en herbegrenzing staan bezwaar en beroep open.⁹

Wettelijke afwijkingsmogelijkheden

Onder bepaalde omstandigheden kunnen initiatiefnemers afwijken van het beschermingsregime van art. 10.2.4 BARRO. Dit kan op grond van het "Nee, tenzij-principe". Er moet dan sprake zijn van groot openbaar belang. Per provincies gelden er aparte regels wat betreft het "Nee, tenzij-principe" en kunnen dus van elkaar afwijken. Wél dienen deze in overeenstemming te zijn met het BARRO. Kunnen ruimtelijke plannen toch doorgang vinden wanneer er geen sprake is van groot openbaar belang? Ja, dat kan door middel van "saldobenadering" of "herbegrenzing" van het NNN.¹⁰

Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Het is daarom niet toegestaan ruimtelijke plannen uit te voeren wanneer dit significante effecten heeft voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Echter wanneer voldaan wordt aan de voorwaarden van het 'Nee, tenzij-principe' mag afgeweken worden van de hoofdregel en vindt er ongeacht het effect op het NNN doorgang plaats. Art. 2.10.4 BARRO geeft de juridische basis voor het 'Nee, tenzij-principe': "Bij provinciale verordening worden regels gesteld die bewerkstellingen dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een gebied behorende tot het NNN [...] geen activiteiten mogelijk maken die per saldo leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden, of tot een significante vermindering van de oppervlakte van die gebieden, of van de samenhang tussen die gebieden, tenzij:

- er sprake is van groot openbaar belang,
- er geen reële alternatieven zijn, en
- de negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakten en samenhang worden beperkt en de overblijvende effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd".¹¹

Tot groot openbaar belang wordt in ieder geval gerekend de veiligheid, de drinkwatervoorziening, de plaatsing van windturbines of de plaatsing van installaties voor de winning, opslag of transport van olie en aardgas.¹²

Compensatie houdt in dat de geleden schade aan het NNN gecompenseerd moet worden. De Nota Ruimte (2006) geeft de hoofdlijnen weer van het compensatiebeginsel. Deze hoofdlijnen zijn door het Rijk en provincies uitgewerkt in een beleidskader, genaamd 'Spelregels EHS'.¹³ Deze spelregels moeten door de provincies worden uitgewerkt in de PRV.¹⁴ Wanneer de PRV geen regels stelt dient men terug te vallen op de 'Spelregels EHS'. Het is aan de initiatiefnemer om verzachtende maatregelen (mitigatie) te treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te vermijden.

⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2012-4888.html>

⁸ Spelregels EHS, p. 16 en 41

⁹ Spelregels EHS, p. 39

¹⁰ <https://www.groeneruimte.nl/dossiers/ehs/home.html>

¹¹ Art. 2.10.4, eerste lid BARRO

¹² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2012-388.html>

¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2007/07/01/spelregels-ehs-beleidskader-voor-compensatiebeginsel-ehs-saldobenadering-en-herbegrenzen-ehs>

¹⁴ Spelregels EHS, p. 39

Wanneer dit niet volstaat moet er gecompenseerd worden. De “Spelregels EHS” verwijst specifiek naar de Nota Ruimte.

Deze stelt de volgende voorwaarden aan de compensatie:

- er mag geen nettoverlies ontstaan aan waarden als het gaat om areaal, kwaliteit en samenhang,
- de compensatie moet aansluitend of nabij het betreffende gebied plaatsvinden,
- wanneer fysieke compensatie aansluitend of in de buurt van het betreffende gebied niet mogelijk is, moet er gecompenseerd worden door middel van kwalitatief gelijkwaardige waarden of door fysieke compensatie verder weg van het betreffende gebied,
- wanneer fysieke compensatie en compensatie door kwalitatief gelijkwaardige waarden beiden onmogelijk is, moet er financieel gecompenseerd worden,
- op het moment dat er over de ingreep wordt besloten, wordt gelijktijdig over de aard, wijze en het tijdstip van de mitigatie en compensatie besloten, en
- wanneer het NNN-gebieden betreft die in relatie staan tot Natura 2000-gebieden worden strengere regels gesteld.

Indien een voorgenomen ingreep het ‘nee, tenzij-principe’ positief doorloopt (aan alle voorwaarden wordt voldaan) kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het ‘nee, tenzij-principe’ dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

Externe werking

Wanneer ruimtelijke plannen uitgevoerd worden, moeten deze plannen in overeenstemming te zijn met de NNN-bepalingen (titel 2.10 Natuurnetwerk Nederland) van het BARRO en aansluitend de provinciale ruimtelijke verordeningen. Bij uitvoering van deze plannen mag geen sprake zijn van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden. Echter wat nu als er ruimtelijke plannen uitgevoerd worden in gebieden die niet vallen onder het NNN, maar toch mogelijke significantie aantasting veroorzaken aan de NNN-gebieden? Worden deze gebieden dan ook beschermd op grond van titel 2.10 BARRO?

Hieronder wordt ingegaan wat volgt uit verschillende kaders:

- **Wetgeving:** Wanneer ruimtelijke plannen in strijd zijn met wet- en regelgeving vindt in beginsel geen doorgang plaats. Het ‘Nee, tenzij-principe’ kan hier een uitzondering op maken en deze regels zijn van toepassing op de NNN-gebieden. De provincies zijn op grond van art. 2.10.2, eerste lid BARRO verplicht de begrenzing van de NNN-gebieden geometrisch vast te leggen. De vraag is nu of deze gebieden óók op grond van titel 2.10 Natuurnetwerk Nederland van het BARRO beschermd worden. Het BARRO spreekt niet expliciet van ‘externe werking’.
- **Kamerstuk 30 825:** In kamerstuk 2012/13, 30 825, nr. 192 heeft de staatssecretaris van Economische zaken, Landbouw en Innovatie vragen beantwoord betreft de Ecologische Hoofdstructuur (hierna: EHS). Alsook over de ‘externe werking’.
Onder punt 11 wordt verklaard dat de EHS geen externe werking heeft. Echter wordt er wel verwezen naar de Wet ruimtelijke ordening en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. In samenhang kunnen deze twee wetten beperkingen opleggen aan activiteiten en functies in aangrenzende gronden.¹⁵
- **Jurisprudentie:** De Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State (hierna: Afdeling) heeft zich op 16 september 2015 (ECLI:NL:RVS2015:2929) uitgesproken over deze ‘externe werking’.¹⁶ Zij is tot oordeel dat art. 19 van de PRV (Noord-Brabant) van toepassing is op natuurgebieden buiten het NNN. Wanneer er ruimtelijke plannen uitgevoerd worden buiten het NNN-gebied kunnen deze in strijd zijn met art. 19 van de PRV en niet kunnen leiden tot het oordeel dat er sprake is van significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.
Echter heeft de Afdeling in haar uitspraak van 21 september 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:2508) een aanvullende uitspraak gedaan over eventuele ‘externe werking’.¹⁷ Hierbij zegt ze dat het oordeel van de Afdeling in de zaak van 16 september 2015 (ECLI:NL:RVS:2015:2929) niet betekent dat initiatiefnemers (in geding: raad van de gemeente Amsterdam) bij het vaststellen van ruimtelijke plannen geen rekening hoeven te houden met omliggende natuurgebieden van het NNN. De raad dient in haar overweging tevens rekening te houden met eventuele gevolgen van ruimtelijke plannen die onaanvaardbaar voor de omgeving zijn.

¹⁵ Kamerstuk 2012/13, 30 825, nr. 192, p. 5

¹⁶ RvS 16 september 2015, ECLI:NL:RVS2015:2929

¹⁷ RvS 21 september ECLI:NL:RVS:2016:2508

Uit bovenstaande kan men het volgende concluderen; ook al hebben sommige provincies de “externe werking” niet expliciet in de verordening opgenomen, dit niet betekent dat initiatiefnemers geen rekening hoeven te houden met omliggende natuurgebieden van het NNN. Er dient bij een toetsing, ongeacht of er wel of geen sprake is van externe werking, altijd het effect op het NNN in beeld gebracht te worden. Wanneer de provincie niet uitgaat van externe werking hoeven de bepalingen van het NNN niet getoetst te worden.

Provinciale Ruimtelijke Verordening

In artikel 19 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Noord-Brabant (hierna: verordening) geeft de provincie invulling aan de verplichtingen die op rijksniveau zijn gesteld. Art. 19, eerste lid sub c RV verbiedt dat een bestemmingplan bestemmingen bevat die omzetting naar natuurfunctie onomkeerbaar maakt en zo de wezenlijk kenmerken en waarden aantast. Tevens dient het bestemmingsplan de ruimtelijke kwaliteitseisen van art. 15 verordening in acht te nemen.

Verder moet het bestemmingsplan in haar toelichting de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN of de EVZ omschrijven. Daarbij moet worden toegelicht hoe deze worden beschermd en hoe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden worden voorkomen (art. 19, tweede lid verordening).

Nee, tenzij

Op grond van art. 19, derde lid sub a verordening kan een bestemmingsplan voorzien in nieuwe activiteiten dan wel een wijziging van bestaande activiteiten wanneer er sprake is van;

1. groot openbaar belang,
2. geen reële alternatieven zijn, en
3. negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

Wanneer van bovenstaande sprake is, dient het bestemmingsplan te voldoen aan de ruimtelijke kwaliteitseisen als bedoeld in art. 15 verordening en is een bestemmingsplan in overeenstemming met het gestelde in art 5a of 5c verordening.

Wanneer een bestemmingsplan in landelijk gebied voorziet in een nieuwe stedelijke ontwikkeling dient het te voldoen aan de uitgangspunten zoals vermeld in de leidraad Landschap en Cultuurhistorie (PS d.d. 21 juni 2010) ten aanzien van (art. 15 en 5a verordening);

- a. de kernkwaliteiten kan de verschillende landschapstypen en aardkundige waarden als bedoeld in art. 8 RV,
- b. de kernkwaliteiten van de bestaande dorpsstructuur waaraan wordt gebouwd,
- c. de openheid van het landschap daarbij inbegrepen stilte en duisternis,
- d. de historische structuurlijnen,
- e. cultuurhistorische objecten.

In de toelichting van het bestemmingsplan wordt aangegeven in welke mate ten aanzien van de hier bovenstaande functies rekening gehouden is met:

- a. de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap,
- b. de ordeningsprincipes van het landschap,
- c. de bebouwingskarakteristieken ter plaatse,
- d. de inpassing van de nieuwe functies in de ruimere omgeving,
- e. de bestaande kwaliteiten van het gebied als hiervoor bedoeld en de maatregelen die nodig zijn om negatieve effecten op de kwaliteiten op te heffen in relatie tot de nieuwe functies.

Een bestemmingsplan kan uitsluitend voorzien in een nieuwe stedelijke ontwikkeling als deze ontwikkeling in overeenstemming is met de binnen de regio gemaakte schriftelijke afspraken (art. 5a verordening).

Een bestemmingsplan maakt kleinschalige ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied alleen dan mogelijk binnen een bestaand bouwblok dat al voorziet in een stedelijke functie. Het aantal woningen mag hierbij niet toenemen. Echter is bebouwing buiten het bestaande woonblok toch mogelijk wanneer het bebouwd oppervlak niet wordt vergroot. Tevens kan afgeweken worden van het verbod wanneer een bestemmingsplan voorziet in een kleinschalige ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied indien dit op grond van een ander artikel van deze RV is toegestaan (art. 5c verordening).

Compensatie

Wanneer er sprake is compensatie dient in het bestemmingsplan te worden opgenomen op welke wijze schade aan het NNN zoveel mogelijk wordt voorkomen en hoe de resterende schade wordt gecompenseerd. Tevens dient in het bestemmingsplan vermeld te worden hoe bovenstaande compensatie uitgevoerd wordt en geborgd blijft (art. 19 lid 3 tot en met 5 verordening). GS stellen nadere regels wat betreft compensatie (art. 19 lid 8, sub b verordening).

GS hebben regels gesteld betreffende natuurcompensatie in de Uitvoeringsregeling natuurcompensatie Noord-Brabant (hierna: Urn). Deze zijn hieronder uitgewerkt.

Wanneer de “Nee, tenzij-toets” wordt doorstaan en nieuwe ruimtelijke plannen of wijzigingen van bestaande plannen worden gerealiseerd moet er gecompenseerd worden. Het bestemmingsplan maakt mogelijk dat de initiatiefnemer fysieke maatregelen neemt om de aantasting van het NNN-gebied of een EVZ te compenseren. Wanneer het bestemmingsplan dit niet mogelijk kan maken, moet in de toelichting van het plan blijken wanneer en hoe fysieke compensatie planologisch wordt geregeld. Wanneer fysieke compensatie niet mogelijk is of wanneer het aangetaste gebied niet groter is dan 3 hectare bepaalt het bestemmingsplan dat de initiatiefnemer een financiële bijdrage levert aan de Provincie Noord-Brabant. Bij saldobenadering komt dit niet ter sprake (art. 1 Urn).

De regels zijn als volgt:

- Fysieke maatregelen ter compensatie;
 - vinden plaats in nog niet gerealiseerde delen van het NNN of EVZ, of aansluitend aan het NNN,
 - vinden plaats in de nabijheid van het aangetaste gebied, tenzij aantoonbaar niet mogelijk,
 - vinden plaats in een gebied dat minimaal gelijk is aan oppervlakte van het aangetaste gebied,
 - dienen de aangetaste kenmerken en waarden te compenseren,
 - dienen ten minste de inrichting van het gebied ten behoeve van de ontwikkeling van de gewenste natuur en ontwikkelingsbeheer van die natuur van een duur van tenminste 5 jaar, en in geval van bos 10 jaar, te omvatten.
- Het compensatieplan moet voldoen aan de volgende eisen (art. 4 Urn):
 - een kaart waarop de locatie van de fysieke maatregelen plaatsvinden,
 - de fysieke maatregelen zijn concreet beschreven,
 - op welke momenten GS de voortgang kan beoordelen,
 - het plan bevat een tijdschema voor realisatie van de compensatie waaruit blijkt dat deze binnen twee jaar gerealiseerd wordt.
 - Het plan beschrijft het jaarlijkse beheer van het gebied en de voorwaarden waaraan een beheerder moet voldoen.
- Het bestemmingsplan bevat een compensatieovereenkomst tussen de initiatiefnemer en de provincie (art. 1 Urn). Is deze compensatieovereenkomst is ten minste opgenomen:
 - de rollen en verantwoordelijkheden van partijen,
 - een financiële onderbouwing waaruit blijkt dat fysieke compensatie is veiliggesteld en ook daadwerkelijk door de initiatiefnemer wordt betaald,
 - de termijn van realisatie,
 - een boeteclausule bij het niet, niet tijdig of onvolledig uitvoeren van de compensatie (ingebrekestelling is niet nodig en is ten minste gelijk aan 150 % van alle directe en indirecte kosten (art. 5, derde en vierde lid Urn),
 - de verplichting om te melden wanneer de compensatiemaatregelen starten, en
 - de verplichting om GS jaarlijks te informeren over de voortgang.
- Een financiële bijdrage bevat de volgende kostenelementen (art. 6 Urn);
 - kosten voor de aanschaf van de vervangende grond,
 - kosten voor de basisinrichting,
 - kosten voor de ontwikkelingstijd, en
 - kosten voor de planontwikkeling en planuitvoering.

Weidevogelleefgebieden

In Noord-Brabant zijn geen weidevogelleefgebieden aangewezen.

BIJLAGE C FOTO-IMPRESSIE PLANGEBIED

Figuur 6. Parkeerplaats gelegen ten noorden van het plangebied en plangebied vanuit het noorden.

Figuur 7. Plangebied vanuit het zuidoosten.

Figuur 8. Loofbomen ten oosten van het plangebied, bedekt met klimop; vormt potentiële verblijfplaats van vleermuizen.

Figuur 9. Plangebied vanuit het oosten.

Figuur 10. Oude laan bestaande uit beuken ten westen van het plangebied.

Figuur 11. Dood hout vormt potentiële verblijfplaats reptielen.

Figuur 12. Poel ten noordwesten van het plangebied

Figuur 13. Ruigte in de ondergroei vormt potentieel leefgebied van reptielen.

COLOFON

QUICKSCAN ECOLOGIE CONCEPT
PARKEERPLAATS MARIENDAAL

KLANT

Provincie Noord-Brabant

AUTEUR

Jasper Osterthun

ONZE REFERENTIE

079941059 0.3

DATUM

22 juni 2018

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com